

проживають в неблагодійних сім'ях, у відповідному середовищі, часто виростають розумово відсталими.

«Спочатку було Слово». Так розпочинається біблійна розповідь про створення Світу. І слово Боже, повне любові, сотворило духовний і матеріальний Світи. Разом із Богом у кожної людини є ще одна святість – святість Матері, вираженої в різних образах. Це Матір Божа; це матір, котра нас народила; це мати-земля, яка родить для нас поживу; це матір Батьківщина. І, вимовляючи брудні слова, ми виявляємо брутальну зневагу до найсвятіших материнських образів.

Як це не парадоксально звучить, можливо боротьба з ненормативною лексикою стане однією з перших ланок національної ідеї.

Немає сумніву, що кожна моральна особистість в Україні обере високу духовність, мораль, віру, надію та любов. Саме на цих засадах ми примножуємо велич своєї держави, а для цього кожен має постійно самовдосконалюватися духовно і морально.

Список використаних джерел

1. Дроздовський Д. Лікувальні властивості слова // Слово Проствіти. – 2004. – № 52.
2. Закон України «Про освіту» [електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич, 1994.
4. Ковальова О. Слово животворяще? // Літературна Україна. – 2004. – № 38.
5. Мовчан П. Слово мертво і живе // Літературна панорама. – 1990. – № 17. – С. 38–46.

СОЦРЕАЛІСТИЧНІ КАНОНИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ

Тинська Ірина

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Шарова Т.М.

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

e-mail: ira.tynskaya.17@gmail.com

Соцреалістичні канони з'явилися у радянському мистецтвознавстві в 1930-х роках. Вони представляли собою естетичне вираження соціалістично усвідомленої концепції світу й людини, зумовленою епохою боротьби за встановлення й творення соціалістичного суспільства [1].

Соцреалістичні канони зазвичай розглядають як ідеологічний проект сталінізму, який панував в царині естетики та пов'язаний із модифікацією художніх практик, які були спрямовані на утвердження радянської ідентичності [5, с. 3].

Актуальністю цього дослідження є зумовленість потреби сконструювати цілісну картину світу ХХ століття. Тема соцреалістичних канонів є актуальною в сучасному літературознавстві, тому що вона орієнтована на системне прочитання та реконструювання мало досліджених художніх феноменів українського соцреалізму, а отже, вона робить внесок у формування нової концепції історії української літератури ХХ століття [5, с. 2]. Деякі аспекти проблеми антинорми «свій – чужий» в гуманітарному дискурсі ХХ ст. розглянуто А. Землянською та А. Землянським у науковій праці [3]. Тут ідеться про розуміння «свого» та «чужого» в гуманітарному дискурсі, що має безпосередній вплив на використання цих категорій в мистецтві слова, особливо для чіткішого розкриття сутності радянської доби.

Література і мистецтво тих часів мусили бути славословною ілюстрацією політики Комуністичної партії Радянського Союзу та займатися пропагандами й агітаціями. В українській літературі ХХ століття письменники були змушені прославляти вождів та партію. Прикладами можуть слугувати: «Пісня про Сталіна» Максима Рильського та «Партія веде» Павла Тичини.

Утвердження соцреалістичних канонів в українській літературі супроводжувалося репресіями. Саме через це було ліквідовано велику кількість видатних письменників, що не погоджувались зі становленням соціалістичного реалізму. Також було знищено майже всі їх твори.

Соцреалістичні канони в українській літературі у своїх монографіях досліджувала Валентина Хархун. Вона говорила про те, що в період соцреалістичних канонів, первинним автором був не письменник, а влада, яка уособлювала в собі образ вождя, який вторинний автор, тобто, сам митець повинен був вдосконалювати [4, с. 76].

У кожного соцреалістичного автора були обов'язкові канонічні функції, такі як оспівування «прикрашеної» радянської дійсності, видавання бажаного за дійсне. Ще одна дослідниця соцреалістичних канонів в українській літературі ХХ ст. Олена Галета наголошувала на взаємодію індивідуального вибору та цензурного впливу на формування традицій і канону. Вона говорила про те, що наслідками такої взаємодії є перетворення літератури на модель для розуміння та сприйняття дійсності за способом зворотного міметизму.

Досліджуючи творчість Андрія Головка, можна казати про те, що закладав соцреалізм у творах, які були звернені до піонерства. У творчості письменника наявні селянські теми, які були виражені виразною соціальною спрямованістю. У творах Головка пріоритетом є

принцип ідеологічної «відповідності» [5, с. 11]. Андрій Васильович у своїх надбаннях змальовує революцію як «проливання крові», говорячи про те, що це являється світовою історією.

Досліджуючи специфіку роману А. Головка «Бур'ян» можна побачити, що селянський світогляд зливається з комуністичною ідеологією, де яскраво вираженим пріоритетом селянської тематики. Цей роман вирізнявся своєю жанровою специфікою. «Бур'ян» вважається зразком соціально-ідеологічного роману в українській літературі ХХ ст.

Ще одним письменником соцреалістичного канону в українській літературі ХХ століття є П.Тичина. Проаналізувавши його поезію, можна дійти висновків, що її значущість зумовила першорядну позицію поета в українській радянській літературі. Парадигма його творчості ґрунтується на біполярності «сонцекларнетного» й «тоталітарного» [5, с. 15]. Тичина знаходився у прямому зв'язку з абсолютом, при цьому дуже наближаючись до комунізму в цілому.

Соцреалізм ХХ століття розгорнувся у формі ідеологічної літературної практики. Книги які не проходили цензуру, були вилучені з бібліотек та знищені. З читацького обігу вилучалися книги емігрантів, репресованих авторів, видання релігійного змісту, а також книжки, в яких містилися фотографії, цитати з праць, позитивні згадки про «ворогів народу» [2].

Отже, соцреалістичний канон включає в себе не лише вимоги щодо наявності необхідної інформації, а й вимоги щодо відсутності інформації, яка б могла його зруйнувати.

Список використаних джерел

1. Культура «Соцреалізму» // Режим доступу: <http://studies.in.ua/shpora-hukr/361-102-kultura-socrealzmu.html>.
2. Гриневич В. А. Україна і Росія в історичній ретроспективі / В.А. Гриневич, В.М. Даниленко, С.В. Кульчицький, О.Є. Лисенко. – Том.ІІ. Ч.3.5. (Провінціалізація української культури). – К.: Наукова думка, 2004. – 531 с.
3. Землянская А. Проблема антинормы «свой – чужой» в гуманитарном дискурсе / А. Землянская, А. Землянский // Социально-гуманитарный вестник Юга России. – 2013. – № 9. – С. 114-117.
4. Хархун В. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації / В. Хархун. – Ніжин: ТОВ «Гідромакс», 2009. – 508 с.
5. Харун В. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації / В. Хархун. – Київ – 2010. – 43с.

6. Чернюк С. Науковий та імперсько-колоніальний дискурс белетристичного нарису «Путьновели» Юхима Мартича // Літературознавчі студії / за ред. П.В. Білоуса. – Вип.5. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2011. – С. 141 – 153.

ОСОБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Ткачук Раїса

Науковий керівник – канд.геогр.наук, доц. Донець І.А.

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

e-mail: 12raisa@rambler.ru

Сільськогосподарське виробництво – це специфічний вид діяльності людини, яке використовує і стимулює природні процеси, змінює і перетворює навколишнє середовище, споживає природні ресурси. Діяльність людини вносить якісні і кількісні зміни в умови функціонування не тільки окремих природних компонентів, а й цілих ландшафтних комплексів (ЛК). Сільськогосподарське природокористування тісно пов'язане з компонентами природи й утворює єдину природно-сільськогосподарську систему, яка складається із двох підсистем – природної, незалежної від людини, і сільськогосподарської – сформованої внаслідок антропогенної діяльності, і яка, крім того, є соціально- економічною підсистемою.

Взаємодія природи і сільського господарства є багатогранною проблемою. Стан навколишнього природного середовища впливає на ріст і розвиток сільськогосподарських культур, але для вирощування сільськогосподарських культур та їх переробки необхідно також застосовувати хімічні засоби, які, на жаль, погіршують екологічний стан ландшафтних комплексів, посилюють антропогенне навантаження, особливо в районах з високим рівнем освоєності.

Сучасний розвиток сільськогосподарського природокористування необхідно засновувати на збереженні та примноженні природних ресурсів, особливо земельних, і здійснювати не тільки на основі самовідновних і саморегулюючих процесів, але і за допомогою цілеспрямованої діяльності людини. Необхідно створювати оптимальні умови для господарської діяльності людей і суспільства та відтворення природних ресурсів. Без розуміння і використання економічних законів та законів розвитку природи неможливе ведення сільськогосподарського виробництва.